

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩОЇ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА
АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

СТАНДАРТ

ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
ОП-05-20

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Дніпро

2020

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО

Лабораторією з моніторингу якості навчання та організації й планування навчально-методичної роботи ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Протокол № ___ від «___» травня 2020 року

Голова Вченої ради _____ М. В. Савицький

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора № ___ від «___» травня 2020 року

ДРУГЕ ВИДАННЯ**РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ**

_____ Папірник Р.Б., кандидат технічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи ДВНЗ ПДАБА

_____ Федіна В. Г., завідувач лабораторії з моніторингу
якості навчання та організації й планування навчально-методичної роботи
ДВНЗ ПДАБА

_____ Новицька Т. О., заступник начальника
навчального відділу ДВНЗ ПДАБА

УЗГОДЖЕНО

_____ Аністрат В. Д., начальник юридичного відділу
ДВНЗ ПДАБА

Цей стандарт не може бути цілком або частково відтворено, тиражовано та розповсюджено без дозволу ДВНЗ «Придніпровської державної академії будівництва та архітектури».

I. Загальні положення

Ці положення розроблено з метою удосконалення чинної в ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» системи контролю якості знань здобувачів вищої освіти та адаптації її до вимог європейської системи визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Положення розкриває основні принципи організації поточного і підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Положення розроблено відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Зумовлена система організації освітнього процесу в академії вимагає стандартизації системи контролю за рівнем якості фахової підготовки здобувачів вищої освіти. Контрольні заходи є необхідним елементом зв'язного зв'язку у процесі навчання. Вони забезпечують визначення рівня досягнення завдань і коригування навчального процесу, адаптацію до вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Мета та завдання контролю:

- підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до систематичного активного навчання протягом семестру та навчального року, їх переорієнтація з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок;
- відповідність переліку, форм та змісту контрольних заходів і завдань робочій програмі дисципліни;
- подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується системою контрольних заходів із застосуванням 100-бальної шкали оцінювання, а також врахуванням усіх видів навчальної роботи здобувача вищої освіти протягом семестру;
- забезпечення належних умов для вивчення програмного матеріалу з нормативних і вибіркових дисциплін та підготовки до контрольних заходів, що досягається їх чітким розмежуванням за змістом і термінами проведення;
- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів вищої освіти, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності навчального процесу.

Основними напрямками контролю є:

- контроль за виконанням здобувачами вищої освіти навчальних планів та програм;
 - контроль рівня знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти за обраною ними освітньою програмою;
 - контроль за відвідуванням усіх видів занять.
- В академії запроваджені такі форми контролю:

- поточний контроль;
- підсумковий контроль (семестровий контроль та атестація здобувачів вищої освіти);
- ректорський контроль;
- контроль залишкових знань.

Основні принципи організації поточного і підсумкового контролю

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного (ПК) і підсумкового контролю знань (екзамену).

Об'єктом оцінювання рівня знань є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного та підсумкового контролів.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

2. Поточний контроль знань

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація). За підсумками поточного контролю, що здійснюється протягом семестру, здобувач вищої освіти отримує залік, якщо такий передбачений навчальним планом спеціальності.

Поточний контроль проводиться викладачем під час усіх видів занять і має на меті перевірку рівня підготовки здобувача вищої освіти за змістовими модулями. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль повинен бути системним та об'єктивним.

Поділ навчального матеріалу дисципліни на змістові модулі, їх кількість, види поточного контролю, терміни його проведення визначаються робочою навчальною програмою, ухвалюються відповідною кафедрою, узгоджуються з деканатом факультету і доводяться до відома здобувачів вищої освіти в робочому навчальному плані спеціальності та силабусі навчальної дисципліни.

Поточний контроль може проводитися в таких формах:

- усне опитування або письмовий експрес-контроль на семінарських, практичних заняттях та лабораторних роботах;
- перевірка виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань;
- виконання контрольних робіт тощо;

У робочих програмах навчальних дисциплін та силабусах навчальних дисциплін відображаються форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання знань кожного виду навчальної роботи. Критерії оцінювання доводяться до студентів. Викладач може включити до системи оцінювання заохочувальні бали за окремі види роботи студента (написання наукової статті, участь у наукових конференціях та олімпіадах, участь у наукових розробках кафедр тощо).

Результати поточного контролю враховуються викладачем при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.

3. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль і атестацію здобувача вищої освіти.

Результати заліково-екзаменаційних сесій, атестації і пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу виносяться на обговорення засідань кафедр вчених рад факультетів та Вченої ради академії.

Атестація здобувачів здійснюється відповідно до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» затвердженого Вченою радою 26.12.2018 року (Стандарт ДВНЗ ПДАБА ОП-03-18).

Завданням семестрового контролю є перевірка розуміння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань,

уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Семестровий контроль проводиться у вигляді семестрового екзамену, диференційованого заліку з конкретної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною та робочою програмами і в терміни, встановлені навчальним планом. Вид семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни визначається навчальним планом освітньої програми.

Якщо навчальним планом передбачена форма семестрового контролю «залік», він виставляється виключно за результатами поточного контролю.

Семестрові екзамени складаються здобувачами вищої освіти у період екзаменаційних сесій, передбачених графіком навчального процесу.

Кількість екзаменів з нормативних та вибіркових дисциплін у кожній сесії не повинна перевищувати п'ять. Екзамени проводяться відповідно до розкладу, який доводиться до викладачів і здобувачів вищої освіти не пізніше, ніж за місяць до початку сесії.

Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру за результатами поточних контролів необхідну кількість балів, має такі можливості:

- не складати екзамен і залишити набрану кількість балів, як підсумкову оцінку;
- складати екзамен з метою підвищення свого рейтингу з даної дисципліни.

До семестрового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно виконали всі види навчального навантаження з дисципліни.

Екзамени приймаються лекторами. Викладачі, які проводили у навчальній групі інші види занять з дисципліни можуть брати участь у прийманні екзамену. Як виняток, з поважних причин, завідувач кафедри за погодженням з деканом факультету для приймання екзамену може призначати іншого викладача.

У випадку, коли окремі розділи дисципліни читаються декількома викладачами, екзамен може проводитися за їх участю, але оцінка виставляється одна.

Результати виконання екзаменаційних завдань заносяться до екзаменаційної відомості та залікової книжки здобувача вищої освіти. Присутність на екзаменах сторонніх осіб без дозволу ректора, проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи, директора інституту або декана факультету не допускається. Екзамен проводиться в усній або

письмовій формі за білетами, а також шляхом тестування з використанням технічних засобів з наступним відображенням результатів (відповідей). Екзаменаційні білети повинні повністю охоплювати роботу навчальної програму дисципліни або її частини, яка виноситься на семестровий контроль, забезпечувати контроль знань та навичок здобувачів вищої освіти із різних розділів (тем) курсу.

Завдання для проведення семестрового контролю мають відповідати таким основним вимогам:

- забезпечувати контроль основних компетентностей, які необхідно сформувати у здобувача вищої освіти відповідно до навчальної програми дисципліни;
- кількість екзаменаційних білетів або варіантів тестових контрольних завдань повинна визначатися, виходячи з умови забезпечення самостійності виконання завдань кожним здобувачем вищої освіти.

Зміст екзаменаційних білетів повинен обговорюватися на засіданні кафедри й затверджуватися завідувачем кафедри не пізніше, ніж за місяць до початку екзаменаційної сесії.

Письмові екзаменаційні роботи студентів зберігаються на кафедрі протягом навчального року, а потім списуються та знищуються. Тривалість екзамену становить 3 години.

Позитивні оцінки виставляються до екзаменаційної відомості та залікової книжки здобувача вищої освіти. Незадовільна оцінка ставиться лише в екзаменаційній відомості. Неявка на екзамен позначається в екзаменаційній відомості словами "не з'явився".

Перескладання незадовільної оцінки з одного екзамену допускається не більше двох разів, причому друге перескладання приймає комісія, що створюється на кафедрі, і до складу якої входять декан або заступник декана. Результат складання екзамену комісією є остаточним.

Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки дозволяється у виняткових випадках наказом ректора після подання завідувача відповідної кафедри, з урахуванням думки студентських громадських організацій лише при завершенні навчання на відповідних освітніх рівнях (бакалаврський, магістерський), за умов отримання диплому з відзнакою, але не більше 5% від загальної дисциплін за весь період навчання.

Окремим видом семестрового контролю є оцінка виконання здобувачами вищої освіти курсових робіт (курскових проектів).

Курсова робота (курсний проект) – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань здобувача вищої освіти, а й застосування їх у процесі розв'язання конкретного фахового завдання та вироблення вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою, законодавством, комп'ютерною технікою, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Курсова робота (курсний проект) є окремим заліковим кредитом навчальної дисципліни і оцінюється як окремий вид самостійної навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Якість виконання курсової роботи (курсного проекту) та результати її захисту оцінюються за шкалою оцінювання ECTS у 100 бальній системі відповідно до методичних рекомендацій з написання курсових робіт, які розроблені кафедрами і затверджені у відповідному порядку академією.

4. Забезпечення об'єктивності оцінювання

Критерії оцінювання семестрового екзамену повинні бути чіткими, зрозумілими та доведені до відома здобувача вищої освіти.

У разі виникнення конфлікту між посадовими обов'язками викладача та його приватними інтересами, які можуть вплинути на оцінювання здобувачів вищої освіти, викладач має письмово повідомити про це завідувача кафедри, на якій він працює, із зазначенням підстав виникнення конфлікту інтересів.

Підстави виникнення конфлікту інтересів під час здійснення навчального процесу:

- зумовлений сімейними стосунками зі здобувачем вищої освіти;
- зумовлений приватними дружніми (конфліктними) стосунками зі здобувачем вищої освіти;
- зумовлений у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях зі здобувачем вищої освіти.

Здобувачів вищої освіти у разі виникнення чи, на їх думку, можливого виникнення конфлікту інтересів під час оцінювання викладачем рівня його знань, умінь і навичок має звернутися не пізніше як за добу до дати семестрового оцінювання в деканат факультету, на якому він навчається, з відповідною заявою на ім'я декана щодо врегулювання конфлікту інтересів.

Заходами врегулювання конфлікту інтересів є:

- складання семестрового контролю із застосуванням «зовнішнього нагляду» за оцінюванням здобувача вищої освіти;
- призначення іншого викладача для складання семестрового контролю здобувачем вищої освіти;
- перерозподілу навчального навантаження викладача в межах кафедри з метою усунення підстав для конфлікту інтересів;
- надання дозволу, у разі можливості, відвідувати навчальну дисципліну та складати семестровий контроль в іншого викладача.

Право обирати відповідний захід врегулювання конфлікту інтересів надається декану факультету, до якого звернувся здобувач вищої освіти, враховуючи інтереси здобувача.

5. Оскарження результатів семестрового контролю

У випадку незгоди з оцінкою здобувач вищої освіти має право на апеляцію. Заява про апеляцію з візою декана факультету (директора інституту) подається проректору з науково-педагогічної та навчальної роботи в день оголошення результатів семестрового контролю.

У випадку надходження заяви про апеляцію розпорядженням проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи створюється апеляційна комісія для її розгляду. Головою апеляційної комісії призначається декан (заступник декана) факультету.

Апеляційна комісія розглядає заяву здобувача вищої освіти з приводу порушення процедури проведення семестрового контролю, або з інших причин, що могли б негативно вплинути на оцінку екзаменатора.

Апеляційна комісія не розглядає питання змісту і структури екзаменаційних білетів, а також випадків порушення здобувачем вищої освіти правил поведінки під час семестрового контролю.

Апеляція розглядається протягом трьох календарних днів із дня подачі заяви.

У випадку встановлення порушень, зазначених в цьому пункті Положення, які вплинули на результат оцінювання, апеляційна комісія пропонує проректору з науково-педагогічної та навчальної роботи скасувати відповідні результати семестрового контролю та провести повторне складання семестрового контролю у присутності представників комісії з розгляду апеляції.

6. Ректорський контроль

Ректорський контроль проводиться з метою моніторингу поточної успішності здобувачів освіти. Ректорський контроль здійснюється у вигляді виконання здобувачами вищої освіти контрольних робіт з перевірки знань за матеріалом поточного семестру. Контрольні роботи проводяться за окремим графіком, що складається деканатом факультету. Терміни їх проведення (11 навчальний тиждень кожного семестру теоретичного навчання) та дисципліна, за якою здійснюватиметься контроль вносяться до робочих навчальних планів поточного семестру та індивідуальних планів здобувачів вищої освіти. Завдання ректорської контрольної роботи готує кафедра. Вони є складовою навчально-методичного комплексу дисципліни.

7. Контроль залишкових знань

Контроль залишкових знань здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді написання ними комплексних контрольних робіт з дисциплін попередніх навчальних семестрів.

Комплексні контрольні роботи проводяться за окремим графіком, що складається деканатом факультету. Терміни їх проведення (5 навчальний тиждень кожного семестру теоретичного навчання, крім першого) та дисципліна, за якою здійснюватиметься контроль вносяться до робочих навчальних планів поточного семестру та індивідуальних планів здобувачів вищої освіти. Завдання комплексної контрольної роботи готує кафедра. Вони є складовою навчально-методичного комплексу дисципліни.

8. Організація поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання

Загальні положення

Дистанційні технології навчання передбачають здійснення взаємодії між учасниками освітнього процесу як асинхронно, так і синхронно в часі.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися через засоби комунікації, вбудовані до системи управління академією (на платформі MS Office 365), електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відео конференції (MS Teams, ZOOM, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати тощо. Рекомендовано використання MS Office 365.

Контрольні заходи освітнього процесу із застосування дистанційних технологій навчання повинні відповідати таким вимогам:

- авторизований доступ до інформаційно-комунікаційних інструментів організації дистанційного навчання;
- можливість визначення часу початку і завершення доступу, тривалості виконання завдання;
- об'єктивність критеріїв перевірки результатів виконання з активним використанням автоматизованих засобів оцінювання знань;
- варіативність формування завдань контрольних заходів із використанням алгоритмів випадкового вибору запитань.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при проведенні контрольних заходів з використанням дистанційних технологій навчання повинні бути внесені до робочої навчальної програми дисципліни та своєчасно доведені до здобувачів вищої освіти.

Дистанційні технології навчання можуть бути використані при проведенні всіх видів контрольних заходів (поточний контроль; підсумковий контроль, в тому числі й повторне складання семестрового контролю та ліквідація академізми; ректорський контроль; контроль залишкових знань).

Проведення поточного контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти за допомогою дистанційних технологій здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі.

Проведення поточного контролю з використанням дистанційних технологій може здійснюватись із використанням різних типів завдань, таких як:

- автоматизовані тести для контролю та самоконтролю навчальних досягнень здобувачів освіти;
- різнорівневі індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт, відеозапис тощо) з наданням зворотного зв'язку про результати перевірки навчальних досягнень здобувачів освіти за матеріалом, що вивчається;
- оцінювання викладачем взаємодії та комунікації між здобувачами освіти в асинхронному та синхронному режимах за допомоги чату,

форуму, опитування, анкетування тощо;

- власне оцінювання виконання завдань, що здійснюється здобувачами освіти стосовно одне одного;
- оцінювання викладачем результатів виконання здобувачами освіти групових завдань з використанням глосаріїв, вікі, баз даних навчальних дисциплін;
- завдання, що потребують розгорнутої, творчої відповіді (наприклад, кейси);
- інші інструменти.

У випадках, якщо для засвоєння окремих тем, модулів, інших змістових частин дисципліни були рекомендовані до вивчення дистанційні курси на зовнішніх платформах онлайн-курсів, наявність сертифікату або іншого підтвердження про успішне завершення курсу може зараховуватись у вигляді балів за відповідні змістові частини.

Проведення семестрового контролю

Семестровий контроль результатів навчання здобувачів освіти (у т.ч. екзамен, захист курсових проєктів (робіт), звітів про проходження практики) може здійснюватися у дистанційній формі засобами MS Office 365 або інших інструментів синхронної чи асинхронної комунікації, зокрема систем проведення відеоконференцій.

Обсяг матеріалу дисципліни, що вивчається і виноситься на підсумковий контроль, може бути скорочено за рахунок менш важливих, на думку викладача, питань програми навчальної дисципліни.

У разі, якщо заходи поточного контролю дозволяють однозначно визначити рівень набуття передбачених програмою навчальної дисципліни результатів навчання, допускається виставлення підсумкової оцінки за екзамен шляхом перерахунку оцінок поточного контролю у підсумкову оцінку.

Під час проведення семестрового контролю у формі екзамену за затвердженим розкладом екзаменаційної сесії необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

На екзамен можуть бути винесені тестові запитання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань. Слід приділити увагу належній якості укладання письмових завдань, щоб вони вимагали демонстрації студентами творчих навичок та

передбачених програмою дисципліни результатів навчання, не могли бути успішно виконані шляхом копіювання відповідей з інших джерел.

Передекзаменаційна консультація може проводитися засобами аудіо- або відеоконференцій за затвердженим розкладом. Під час проведення передекзаменаційної консультації рекомендується здійснити попередню перевірку технічних параметрів налаштування зв'язку зі здобувачами освіти, усунути виявлені проблеми.

Конкретний спосіб та етапи проведення екзамену визначаються з урахуванням технічних і комунікативних можливостей учасників освітнього процесу. Здобувачі освіти повинні мати надійний інтернет-зв'язок, у випадку усних відповідей — телефон або комп'ютер з мікрофоном, можливість встановити на комп'ютер необхідне програмне забезпечення, тощо.

Екзаменаційне завдання може складатись з:

- випадковим чином згенерованого засобами MS Office 365 або іншого ресурсу набору практичних ситуацій (стереотипних, діагностичних та евристичних завдань), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки здобувача освіти і рівень його компетентності з навчальної дисципліни;
- тестових запитань із активованою опцією автоматичного вибору випадкових тестових запитань з бази тестів для кожного здобувача освіти, а також перемішуванням запропонованих варіантів відповіді;
- творчих завдань та експериментальних ситуацій, розв'язання яких потребує від здобувача освіти комплексних знань з дисципліни;
- інших завдань, які можуть продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, на перевірку яких спрямований екзамен.

За наявності технічної можливості в обраній дистанційній платформі організації екзамену, можна надати здобувачам освіти право розпочати складання екзамену в обраній ними час у певному проміжку (наприклад, між 10 і 11 годиною). Максимальна тривалість складання екзамену від моменту його початку здобувачем освіти має бути однаковою для всіх студентів. Якщо екзаменаційне завдання містить творчі питання, кейси, максимальна тривалість екзамену може бути збільшена.

У разі виникнення під час складання екзамену обставин непереборної сили здобувач освіти повинен негайно повідомити екзаменатора або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо) з обов'язковою фото- або відеофіксацією стану виконання завдань та об'єктивних факторів, що

перешкоджають його завершенню. За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається екзаменатором та деканатом в індивідуальному порядку.

Здобувачі освіти, які допущені до складання екзамену, але з об'єктивних причин не можуть взяти в ньому участь із використанням визначених закладом освіти технічних засобів, мають надати деканату та екзаменаторові підтверджуючі матеріали до початку екзамену. У такому випадку екзаменаційною комісією має бути обраний альтернативний варіант складання екзамену, який би забезпечував ідентифікацію особи здобувача освіти, дотримання академічної доброчесності та можливість перевірки результатів навчання здобувача освіти.

Якщо опанування навчальної дисципліни (проходження практики) потребує обов'язкового виконання завдань, які неможливо виконати дистанційно, то відповідна дисципліна (практика) і підсумкове оцінювання з такої дисципліни (захист результатів проходження практики) можуть бути перенесені на наступний семестр шляхом внесення змін до навчального плану. У цьому випадку результати оцінювання здобувачів освіти з відповідної дисципліни не враховуватимуться при розрахунку рейтингового балу здобувачів освіти у поточному семестрі та будуть враховані при розрахунку рейтингового балу в наступному семестрі.